

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya.

-- La correspondencia al Director. --

Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer de Las Valls núm. 23.
SABADELL.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell. 2 rals al mes.
Fora. 8 » trimestre
Un número sol. 1 »
Anuncis á preus convencionals.

FESTA INAUGURAL DEL «CENTRE CATALÀ»

Conforme anunciarem en lo nostre darrer número, lo passat diumenge tingué lloch en la patriòtica associació que tan dignament defensa nostres ideals, la vetllada inaugural de curs y principi de las tasques que pensa empendrer, pera propagar y defensar cada jorn ab més fermesa, las sanas doctrinas del regionalisme dintre y fora de nostra estimada ciutat.

Ab numerosa concurrència y distingida com es ja costum en totas las festas que celebra 'l «Centre Català», s'obrí la sessió á las nou y mitja del vespre, ocupant la presidencia lo senyor Manau com á president de la associació, qui tenia á sos costats al senyor Permanyer, Millet, Gallisá y altres digníssims representants de *La Lliga de Catalunya*, *Associació de Propaganda* y *La Renaixensa*, á més dels individus del Consell General y altrés representants de las associacions sabadellenças.

Comensá la vetllada ab un número musical, executat á quatre mans en lo piano per lo senyor Casas y Ribot que 'ls hi valgué una salva d' aplausos. A continuació 'l secretari del «Centre» doná lectura del acort del Consell pera la celebració del acte que 'ns ocupa, y dongué compte de las adhesions rebudas que foren moltes, llegint també la notable comunicació de don Alfred Brañas dirigida al «Centre Català» d' aquesta ciutat que ja concixen nostres subscriptors per haverla publicada fa pochés dias,

Don Angel Manau donà lectura del discurs inaugural, breu y concís, pero entussiasta de las nostras idees y ab recorts oportuns y felicíssims. No 'n dihem res més de dit treball perque nostres llegidors, podran trobarlo en altre lloch d'aquest número y podran convencers de la bondat de sas doctrinas.

Seguidament tocaren bonicas pessas de concert en lo piano las distingidas senyoretas donya Consol Durán, Mercés y Filomena Clement, y Pepeta Puig y 'ls senyors Joseph de C. Quer, Joan Ribot, y Jaume Casas, alternant ab la lectura de poesías per los senyors Brossa (M.), Torras, Got y Anguera, Modest Durán, Francisco de P. Bedós y Enrich Duran, qui llegí una preciosa composició de la inspirada poetisa donya Agnès Armengol de Badía.

No cal dir que los aplausos sovintejaren, essent especialment festejadas y aplaudidas las distingidas senyoretas que ab tanta constancia y galantería responen sempre als prechs del «Centre», honrantlo ab sa presencia y executant escullidas pessas en lo difícil instrument que tant suaument ressona baix las delicadas mans de tan distingidas pianistas.

També obtingué una ovació, per lo brillant desempenyo que dongué al número del programa, lo senyor Quer, de qui 's pot ben dir que es un verdader mestre en lo piano, y plenament ho demostrá lo passat diumenge en la execució de la Rapsodia Hungara n.º 6, de Listz.

Avants d'acabarse la festa, s'aixecá lo senyor Permanyer y en nom de la *Lliga de Catalunya* qual representació tenia, s'adherí al acte que 's celebrava, donant compte dels projectes d'aquella respectable associació entre 'ls quals figura l'importantíssim d'unir y agermanar en tot lo possible los travalls de propaganda dels ideals regionalistas en totas las regions espanyolas á fi de donar á la causa una bona empenta quant hora siga, pera lo qual creu lo senyor Permanyer y ab ell nosaltres que ja va arribant l'hora de no reparar en sacrificis de cap mena. Lo senyor Permanyer, estigué encara que breu, sincer y entussiasta per las idees que 'ns acobian, essent molt aplaudit al terminar sa peroració.

Y terminá la vetllada ab lo parlament de gracias encarregat á don Antón de P. Capmany, qui després d'excusarse per la falta de condicions pera sortir ayrós de son comés, y després de comparar los discursos anteriorment pronunciats y 'l qu' ell anava á desarrollar, ab la esplendent sortida del sol y 'l capvespre manifestá 'l gran desenrotllo de la llevar fa temps sembrada en bé del Regionalisme; que los que un dia foren motejats de somniadors, idealistas y altres calificatius per l'estil, avuy veuen ab orgull lo progrés constant de sas idees, alegrantsen per aquesta Pàtria tan estimada quals drets y

llibertats, per dret diví y natural han de tornar á prevaldrer tart ó d' hora. Feu esment del treball de las regions que com la nostra 's bellugan pera la reivindicació de sa personalitat, citant preferentment á Galicia quals entussiastas defensors mereixen de tots los regionalistas la mes entussiasta enhorabona. Citá també á Navarra y Basconia, recordant l' arbre de Gueraica, á Aragó dedicant un calurós recort al immortal Lanuza, Mallorca y Valencia, recordántlosli al gran Rey Jaume Ier á Catalunya, fent vots pera que recordi de la sanch vessada en los camps de Villalar y englobantlas á totas saludá en ellas á la Espanya venturosa y regional per qui suspirém, rebutjant de pás y ab tota la energia, la infame nota de separatistas ab que alguns fills borts de la terra voldrían perjudicar la nostra causa.

Y acabá son parlament donant lectura en nom del Consell d' un entussiasta Missatge dirigit la ilustre regionalista gallego don Alfred Brañas per son notable discurs pronunciat en la obertura de curs de la Universitat de Santiago de Galicia, Missatge que tindrem lo gust de publicar quan se remeti á la patria gallega rublert de firmas de tots los bons patricis que senten bátrer son cor per l' idolatrada Catalunya, germana bessona en desventuras, de la noble Galicia. La lectura del Missatge fou escoltada religiosament y acullida després ab una entussiasta salva d' aplausos.

Es lo millor coronament que podía tenir la vetllada inaugural del «Centre Catalá», cumplir un acte de justicia envers als bons patricis que no reparan en sacrificar fins la carrera, mentres siga en profit de la santa causa regional, per qual triomf ja sab lo «Centre Catalá» de Sabadell, 'ns tindrà sempre al seu costat, disposos á tot lo que convinga en bé de nostra estimada Catalunya.

SECCIÓ POLITICA

Los aficionados al flamenquisme y á la tauromaquia, están de pésant.

L' espasa Espartero, en una d' aquestas festas nacionals verificadas á Sevilla, sofrí una banyada en lo pit que l' ha posat en estat molt grave.

No cal dir que tractantse d' una *eminenca espanyola* com la que 'ns ocupa, la casa del feit, ha estat constantment visitada per totas las classes socials, terriblement afectadas pel pervindre d' Espanya si Espartero no 'n surtis bé de sa ferida.

Afortunadamenti los telégramas be prou s' han cuidat de donarne compte de sa enfermetat y 'ls periódichs, en sa secció telegráfica, no parlavan pas de la salut del Rey que no parlessin primer de la del Espartero.

¡Quin honor pera lo flamenquisme y pels partidaris del gech curt y la coleta!

Fins ha arribat lo succés á enterbolir tant lo cervell dels andalosos, que ha mort aquestos dies á Sevilla lo celebrat escriptor de costums d' aquell pays, don Benet Mis y Prat y atrafegats ab l' Espartero, l' han deixat morir com un gos, deixant á la miseria á la pobra viuda y sas criaturas.

¡Y després dirán que ja no hi han classes ó qu' están per acabarse!

Sempre u' hi haurán per desgracia.

Quant menos n' hi faltarà may la classe dels beneyts y dels salvatjes, pera que ocorrin escenas com aquestas.

Lo célebre Roca y Roca ha dimitit ja tots sos càrrecs dintre l' Ajuntament de Barcelona, á escepció del de concejal per ser obligatori.

Aixó sí, al caurer, regoneix que molts dels desgabells que 's propalan del Municipi barceloní, son exactes, pero ell ab tot y haver promès que al dimitir exposaria 'ls motius ab tota franquesa, calla com un mort y pensa que ja ho arreglará qui pugui d' una manera ó altra.

La dimissió l' ha fundada purament, al menys en apariencias, en una qüestió d' amor propi, no en la atmósfera pestilent y deshonrosa qu' allí 's respira.

'S veu que pe'ls polítichs, primer es la puntillo que la conciencia.

Aixó sí, al fer lo discurs final en la sessió del Municipi, volgué fer constar que l' Ajuntament es una corporació política, segons teorías castelaranas, y com á tal hi va anar ell, com á polítich.

En aixó últim sí que l' ha ensopegada.

Perque lo que es com administrador no crech pas que ningú s' hagués cuidat d' enviarli.

Are, respecte si 'ls Ajuntaments han de ser polítichs aixó es bo per dir, pero ningú 's convençerá de que 'ls concejals haigin de fer no més que política; quant justament lo que han de fer es administració y tot lo honradu possible.

Tal vegada per no saber ferne, es perque s' agafen ab lo nom de polítichs.

Així sí se 'ls atrapa en alguna... estranyesa podrian dir com en lo Castell dels Tres dragons.

Aixó ho faig com á polítich; pero may com á home honrat.

Lo senyor Cánovas ha arribat á Madrid de retorn d' Andalusia y ha comensat ja 'ls discursos en los varis Congressos que 's celebren en la Cort aquestos dias.

Al menos si no s' amohina gayre en las questions de la Hisenda espanyola, s' ha de confessar que 'l preocupa en gran manera la discussió congressista.

Fins al extrém de que si 's descuyda gayre 's trobará en mitj d' una crisis ministerial en tota forma quan menos s' ho esperi, donchs los romeristas y 'ls silvelistas ja están cansats de guardar certas consideracions y están á punt de tirar la capa al toro.

Mes, en cambi, si cau aquestos dias, sigui pel motiu que 's vullga, farà una mort digna de sas heróicas proesas.

Morirá com las cigalas, reventadas de tan cantar pe'ls arbres, com en Cánovas pe'ls Congressos.

La política està encafmada y no hi han noticias importants y dignas de ser comentadas per molt que 's busqui.

Fora de las festas de Colón á Madrid que encara las buscan y 'ls Congressos de totas menas que están verificantse, no hi ha res de que parlar, á no ser que 'ns entretinguessim en los escándols ó immoralitats dels Ajuntaments de Madrid y Barcelona.

Y d' aixó més valdrá que se 'n cuidin los tribunals, á veure si 's pot conseguir que tingui igual càstich 'l que roba en la casa d' un particular que 'l que roba en la casa de tots.

DISCURS

del president del «Centre Català» D. Angel Manau, llegit en la vetllada del dia 23 del present, al celebrar la inaugural del curs, del any 1892 á 1893.

Senyoras y senyors:

Novament tinch que molestar vostra estimada atenció, degut á l'honrosa encomanda que m'ha confiat lo sempre benvolgut «Centre Català», colocantme altre volta en aquest lloch d'honor, y en veritat vos dich, senyors, que soch lo primer de condoldrém d'aytal encàrrech, ja que mas escassas facultats, vos priva de poder saborejar bellesas literarias ab que tots mos consocis sabrían afalagar vostres entussiasmas cors.

Preneu donchs, senyors, aquest treball, sols com lo cumpliment de un deber com per mi significa 'l contribuhir cadascú á mida de sas forsas pera lograr la major suma de benestar moral y material, per la patria que tots tan idolátrém.

No busqueu en aquestas mal girbadas ratllas aquella afalagadora poesia ab que altrás poetas més ilustradas sabrían vestir lo seu parlament y que ab encisadoras paraulas infiltrárian millor en vostres cors l'esperit regional que á tots nos guia y anima. Mal pot fer aixó qui sols de la vida coneix la prosa; permeteume donchs que sia ella la que avuy vos parli.

La festa d'avuy, senyors, no significa altra cosa que venir á repetir la professió de fé regionalista; es dirvos, lo «Centre Català» avuy com ahir está dispost á treballar en pró y ab tot l'entussiasme que sent pera 'l logro de sos ideals, pera lograr que nostra patria torni á ocupar lo lloch que per sa brillant historia n'es mereixedora y pera que acabi aquesta mania centralista, que apesar de tants anys de práctica sols ha sabut engendrar odis y desgabells, arrastrant á la pobre Espanya á un caos de indiferencias y desenganys que farián perdre tota esperansa si no 's vegés en mitj d'aquesta tempesta, lo iris regional, que ab sas nobles y salvadoras doctrinas deixa entreveure un nou pervindre pera aquesta desgraciada patria, doctrinas que cada dia veyém pendre més grossa volada, fentne prossélits en tots los partits polítics, fins al punt que molts dels jefes en los seus discursos de propaganda, afalagan als seus oyents enaltint lo regionalisme, si bé descuydant moltas voltas lo fondo del programa per las formas qu'ells persegueixen. Lo veyém discutirse en los Ateneos y fins als governants que desde 'ls seus gabinets d'estudi formulan projectes més ó menos regionalistas, projectes que per sort may arriban á terme, y dich per sort, senyors, perque aixís com en

l'ordre natural, tots los sers pera ser viables han de reunir tots los elements constitutius, sinó moren; aixís també lo regionalisme, al implantarse ha de ser ab tot lo seu programa essencial; del contrari seria mistificarlo, no seria tal regionalisme.

Per fortuna avuy lo regionalisme ha donat un gran avens, avuy lo sentim predicar allí ahont mes nos plau; lo sentim en los temples del saber, allí qu' es lo lloch destinat á formar la inteligencia del home qu' en lo pervindre ha d' influir en la marxa de la societat, es ahont mes nos plau l' ensenyansa de tan sanitosas doctrinas. Fa poch, al comensar lo present curs la Universitat Compostelana fíren l' encomanda del discurs d' obertura á D. Alfred Brañas, ilustre catedràtic de Santiago de Galicia; quan ne tinguérem noticia nos feu concebir afalagadoras esperansas per conèixer en éll un dels més preclars entussiasistas del regionalisme; las esperansas ben prompte 's convertiren en la més hermosa realitat.

En aquells claustrs universitaris, atestats de recorts y plens de mestres en saber y de joventut afanyosa pera nudrir sa inteligencia, lo senyor Brañas llegí lo panegíric més hermós y práctic del regionalisme; no siguié un discurs senyors, es una veritable obra mestra, digna de ser meditada y de fer pensar seriament en lo seu contingut á tots quants se preocupin pera 'l benestar dels pobles.

Prou 'l meu desitj seria fervos coneixer las sanitosas doctrinas qu' enclouhen sos fulls, més com aquest «Centre» ha pres lo bon acort de donar alguna conferencia especial d' ellas, permetcume que sols vos presenti un hermós paralelo que no puch resistir la tentació de fervos coneixer.

Al parlar de las Hisendas regionals que dit senyor proposa pera vencer la crísis financiera, després d' apoyarlas ab una serie de valiosos arguments y en oposició als anti regionalistas que venen dihent que las regions gastan més del que pagan, presenta un cuadro demostratiu de los pressupósits aproximats de lo que 'l Govern cobra á Galicia y de lo que gasta pera la mateixa regió, y resumint los detalls resulta que cobra per diferents conceptes á Galicia la suma de 39.500,000 pessetas y gasta 'l govern en la mateixa regió la cantitat de 21.400,000 pessetas, donant donchs Galicia un *superabit* de 18.100,000 pessetas anyals.

De modo senyors que si Galicia una de las menys protegidas y més faltada de riqueza dona aquest sobrant, ¿qué sería Espanya si totas sas regions poguessin lliurement administrar sos propis interessos? ¡Ah quan amargas consideracions se presta l' esmentat cuadro! y pensar que com aquest cuadro hi brollan en dita obra fins á formular lo veritable programa regionalista, calcat tot ab lo mateix que Catalunya proclamá en l' Assamblea de Manresa.

Aixó, senyors, nos encoratja més pera perseguir nostra tasca ab més dalé en lo nou curs de propaganda que dona comens en la present vetllada, ajudats sempre per lo patriotisme dels socis d' aquest «Centre» y per las diferentas personas y entitats que més se desvetllan pera lograr qu' en nostra terra revisquin aquellas lleys y costums qu' en temps passats foren causa de la seva grandesa y preponderancia, lo mateix en lo comers qu' en las arts, lletras, industria, qu' en lo respecte que sabia ferse tindre quan las circumstancias li obligavan.

Fem reviure també senyors nostra hermosa parla, ja que ab ella coneixerém millor los antichs recorts de nostras encontradas, sas tradicions, rondallas, costums y tot quant més nos uneix ab nostra estimada patria y fentho aixís, lograrém lo que diu un gran escriptor:

«Que 'ls pobles cautius que conservan sa parla sempre tenen á la ma la clau de la porta pera la seva redempció.»

Guardem, donchs, senyors, tan valiosa clau.

HE DIT.

A COLOMB

(En lo quart centenari del descobriment de las Américas).

Vora la mar que bressolá tos somnis
de fé y abnegació; ran d' aquella ona
que mansoya ó furient ta nau besava,
ta pobre nau sobre 'ls abíms suspesa
camí del infinit, dels vents joguina
com feble bolva pe 'ls espays perduda....

Dessota 'l cel que llumená tas horas
d' esperansa y temor, ab sas celístias
tos recorts somrients; ab sos oratges
tas lluytas interiors y ab sos crepúsculs
clars, estelats, tas il·lusions rosadas
de ton bell cor esquerpas companyeras....

Desde la terra que may fou traydora
ni á ton nom ni á tos fets, la que encisada
saludava ton pas ab purs efluvís
de tarongers en flor y avuy s' enjoya

ab lo brill treluzent de tas proesas
del talam de ta gloria casta núvia.

Desd' eixa terra hont á milers bategan
los cors fósos en un, per venerarte;
hont las llengüas te cantan benchinte;
hont los ulls en ta imatge se daleixen
com per cercá en los teus la genial flama
que dels de Déu reberes al fert' home.

Dels almogávers la nissaga ardida
te consagran eix místich homenatge,
en nom d' Aquells que foren, són y han d' ésser,
Tú, grand entre 'ls més grands, desde l' Empíreo
no 'l sabrás rebutjar, que bé aprenghueres
á perdonar, com Cristo, los agravis!

AGNÈS ARMENGOL DE BADIA

JOCHS FLORALS DE MONTPELLER

En la festa solemne celebradora á Montpeller en lo mes de desembre próxim, lo Felibrige Llatí distribuirá premis á las mellors obras inéditas en prosa, de dibuix y de música. en catalá, valenciá, mallorquí y rossellonés, d' entre las que serán enviadas, fins lo primer del vinent desembre, á Joseph Laurés, secretari, del Felibrige Llatí á Montpeller.

La elecció d' assumptos se deixa als concurrents. Mes las seccions de poesia, de prosa y de dibuix, contenen diferents temias especials als paissos de llengua catalana.

Son los següents:

I. Una composició, ó un recull de composicions sobre 'l descobriment d' América per Colomb;

II. Una traducció del poema «Primal y Nola» de Brizeux, ó be d' un recull de composicions, sian del mateix poeta, ó d' alguns dels poetas de la Bretanya, ó del pays de Gales;

III. Un poema sobre la estada que Jaume I feu á Montpeller (quan lo complot contra Atbrand), l' eclipse de sol del any 1239, y la confirmació de las llibertats y privilegis de Montpeller.

IV. Una traducció ó una imitació en vers de la «Fontana de Blandusie», drama romá d' Alecsandri.

V. Un recull de composicions líricas sobre un assumpto del Mitjà dia de Fransa ó catalá.

VI. Un recull de versions en prosa del «Cant de la rassa llatina» d'Alecsandri, en las principals varian dialectals dels payssos de la llengua catalana.

Lema de dibuix.

VII. Una tanda d'almenys trenta ilustracions (de format en 4rt) relatives á la Crónica de D. Jaume I, ó be una llegenda de «Pere de Provenza y la bella Magalona».

Dirigir las demandas de programas complejls á: M. Laurés, secrétaire du «Felibrige Latin» á Montpellier.

NOVAS.

Lo dia primer de Janer vinent comensará 'l monopoli de la fabricació y venda de mistos de cerilla en la Península é islas adjacents.

Avans d'aquesta fetxa 'l comerç haurá de donar sortida á las existencias que tingui de dit género, puig desde que comensi 'l seu estancament, solzament lo gremi de fabricants ó las personas per aquets autorisadas, podrán fabricar, conduhir y vendrer legalment lo citat article, imposantse als contraventors las penás senyaladas als defraudadors á la Hisenda.

Diu La Renàixensa:

Es verdaderament escandalós lo que está passant ab la venda del paper sellat. Lo Govern prou s'ha donat pressa á imposarnos la nova lley del *Timbre*, en la qual se introduheix una nova classe de paper, que no s'posará á la venda fins l'any vinent, lo qual es ben be del género... espanyol modern; y no sols aixó, si no que no cuyda de provehir als estanchs del paper d'una pesseta que avuy es lo que mes se necessita per haver substituït lo de 75 céntims que servía pera las sollicituts y pels protocols notariais. Es poch ménos que impossible trobar dita classe de paper, diventse reintegrar per medi de *móvils*, que aixis mateix escassejan bastant, causantse ab aixó los consegüents perjudicis al públich y á la Hisenda.

Res; jocosas d'Espanya!

Lo passat divendres á las 9 de la nit se verificá en la «Lliga de Catalunya» de Barcelona la sessió inaugural de las tascas del present any académich. Lo saló d'actas, ab tal motiu, estava plé de selectíssima concurrència, entre la que hi vegerem á representants de diverses associacions d'aquesta capital y d'algunas corporacions catalanistas com lo «Centre Catalá» d'aquesta ciutat, lo de Sant Andreu de Palomar y del «Foment Catalanista.»

Oberta la sessió per lo president D. Ferrán Alsina, lo secretari sortint

D. Lluís Durán y Ventosa llegí una extensa memoria dels treballs realitzats per la corporació durant l'any anterior, treballs que tant baix lo punt de vista literari com polítich y económic, revesteixen gran importància.

Seguidament lo president D. Ferrán Alsina llegí 'l discurs inaugural, en que 's tracta de la trista situació del país, qual salvació únicament dependeix de que oportunament s'adoptin los procediments particularistas. Ja en aquest punt lo Sr. Alsina s'entretingué en combatre las impugnacions que s'han fet als catalanistas ab motiu de las bases aprobadas en la Assamblea Catalanista de Manresa.

Y després de consignar que 'l treball del Sr. Alsina fou molt aplaudit y celebrat, nos abstenim de dirne res més perque 'l donarém á conèixer íntegrament á nostres llegidors.

Com igualment ho farém ab lo discurs de gracias que llegí á continuació 'l distingit escriptor D. Joseph Franquesa y Gomis, perque es un treball molt notable, tant per sa hermosa forma com per son patriótic fondo. Lográ també complaure á tothom, mercient ser interromput tot sovint pels aplausos de la concurrència.

Seguidament s'aixacá la sessió, després d'haver declarat lo Sr. president inauguradas las tasques del present curs.

La Junta Directiva de la «Lliga de Catalunya» ha quedat constituïda en la següent forma:

President, D. Ferrán Alsina.—Tresorer, D. Joan Freixa y Cos.—Bibliotecari, D. Ernest Moliné y Brasés.—Conservador, D. Francisco de S. Permanyer.—Secretari general, D. Cèsar Serra.

Comissió de Literatura y Bellas Arts: Vice-President, D. Joseph Franquesa y Gomis.—Vocals, D. Ramón Picó y Campamar y D. Anton M.ª Gallissá.—Secretari, D. Joan Freixa y Cos.

Comissió de Llegislació é Historia: Vice-President, D. Joan Permanyer y Ayats.—Vocals, don Francisco Romaní y Puigdengolas y don Ernest Moliné y Brasés.—Secretari, D. Lluís Durán y Ventosa.

Comissió d'Agricultura é Industria: Vice-President, D. Enrich Vidal y Valenciano.—Vocals, D. Enrich Casas y Font y D. Cèsar Serra.—Secretari, D. Víctor Brossa y Sangerman.

Comissió de Comerç y Marina: Vice-President, D. Joseph M.ª Valls y Vicens.—Vocals, D. Pau Galí y Coll y D. Joaquín Rivera.—Secretari, don Jaume Fonolleda.

Comissió de Relacions: Vice-President, D. Pau Sans y Guitart.—Vocals, D. Antoni Sunyol y D. Joan Millet y Pagés.—Secretari, D. Francisco de S. Permanyer.

Nostre distingit amich y compatrici D. Pere Llonch y Font, director de la sucursal del Banch de Sabadell en Buenos Aires, ha surtit de dita capital ab lo vapor «La Plata» en directó á Burdeos, ahont hi passarà uns quants dias dirigintse després á nostra ciutat.

Desitjém al Sr. Llonch y Font felis viatge y una prompte arribada á nostra ciutat.

Nostre distingit amich y company de causa D. Joseph Puig y Cadafalch, ha sigut nomenat arquitecte Municipal de Mataró.

Diu nostre eminent company En Pau Coffinières, director del *Echos de Tamaris*:

«La publicitat dada pe 'ls *Echos de Tamaris* al clam d' un felibre ha donat sos fruyts. De tot arreu, de tots 'ls punts del litoral Mediterrani, de la Provenza continental, del Llenguadoc y de la Aquitània, 'ns arriban felicitacions y encoratjaments per aquesta iniciativa de concentració descentralisadora, que ha sigut, des de 'l primer dia, nostre objectiu, y 'l móvil principal de la creació d' aquest periódich.

«A la sentada anyal de la *Mantenença* de Provenza, celebrada á últims del passat Setembre y que ha reunit en un banquet de 80 cuberts, no sols als felibres y á tot lo consell municipal, sinó las notabilitats republicanas de la regió, la idea de concentrar en una gran assamblea provincial á tots, aquells que volen deslliurar á la provincia y á las municipalitats de la pesada y aniquiladora tutela del poder central, ha sigut aclamada no solament per los convidats sinó per tota la població.

«En ma estada á Marsella he pogut constatar que l' estol de la *Acció Provençal* feya cada dia nous progressos, y que tots nostres confreres de la premsa política, literaria y artística s' adheririan, sens distinció d' opinions, á l' obra comuna. Altrament es á Marsella, capital del imperi del sol, hont serán convocats tots los partidaris devots de la descentralisació per escatir la via que ha de seguirse per arribar prácticament al fi per tant temps desitjat.

«Es absolutament necessari que en las eleccions legislativas del any vinent, lo Mitxdiá s' aixequi com un sol home y no admeti per representar nostras regions sinó als compatriotas que s' obliguen á defensar la autonomia provincial, des de tant temps menyspreada.»

Lo passat diumenge tingué lloch la vetllada que 'l «Centre Catalá Vilafranquí» dedicá en honor al sabi Dr. D. Joseph Torras y Bages, autor de la important obra «La Tradició Catalana».

L' acte resultá brillant llegints'hi poesies originals dels Srs. Joseph M.ª Valls y Vicens y de son germá Agustí, de Mossen Angel Garriga, Manel Guasch y Joseph Miralles; també 's doná lectura á una poesia patriótica d'

En Careta y Vidal y un quadro de costums d' En Emili Vilanova. Los lle-
gidors foren los Srs. Marian Roig, Mossen Angel Garriga, Manel Guasch,
Antoni Insenser, Miquel Sabat y Tomás Mestre.

Lo president del «Centre» D. Pere Secases pronunciá un notable discurs
fent un detingut estudi de la obra del Dr. Bages qu' l' aplaudí ab entussias-
me la numerosa concurrencia que assistí al actè.

L' empresa del Teatre Principal ha contractat pera la próxima temporada
d' hivern al reputat Mtre. D. Eusebi Bosch, pera la direcció dels espectacles
lírics que 's verificarán durant la temporada:

La cobransa del segon trimestre de contribució tindrà lloch en los po-
bles del Districte en los días sègüents:

Barhará: días 16 y 17 de Novembre.—Castellar: 2, 3 y 4.—Palausolitar:
11 y 12.—Polinyá, 11 y 12.—Ripollet: 24 y 25.—Sabadell: 26, 27, 28, 29 y
30.—Sant Cugat del Vallés: 21, 22 y 23.—Sant Quirse de Tarrassa: 9 y 10.
—Santa Perpétua: 7 y 8.—Sentmanat: 5 y 6.—Sardanyola: 18 y 19.

En la tarde d' avuy se celebrará en lo saló d' espectacles del Ateneo Sa-
badellés un extraordinari ball, qual programa ha sigut confiat á la reputada
orquestra «Fatzendas».

La Cambra Agrícola de Maldá ha enviat una enérgica exposió de protesta
al Ministre d' Ultramar contra la resolució d' exigir matricula de comer-
cians als culliters que exportan directament á las províncias d' Ultramar
los productos de llurs cullitas, en quant es axió en benefici sols dels inter-
mediaris, y en perjudici dels culliters y del preu del producte en lo mercat.

La *Lliga de Catalunya* de Barcelona está preparant pera demá dilluns
una sessió solemne pera tractar de la gestió administrativa d' aquell Ajun-
tament.

Escriuhen del Bruch:

«S' ha subastat de nou una gran parcela de la montanya de Montserrat
per compte del Estat, ab objecte de carbonar son alzinám. Es una llástima
que aixís se destrueixi la riquesa forestal de nostra terra y 's tallin sos bos-
cos qu' ells son l' equilibri de l' Agricultura y 'l refugi dels aucells. La mon-
tanya de Montserrat, ab aquesta marxa y en la forma que ho fan, perderá
tota sa bellesa y no més hi quedarán las farigolas.»

La Comissió de Propaganda del Foment Catalanista de Barcelona celebrarà avuy á las 3 de la tarde en lo local del café de Colón de Moncada una sessió pública en la qual varis oradors defensarán las ideas regionalistas.

Son de gran significació las paraulas pronunciadas pe 'l felibre Abel Lau-gier en l' assentada que 'ls felibres de Provenza celebraren darrerament á Menorca.

«Volém que per tot arreu, digué, á la escola com á la iglesia, en lo diari com en lo llibre, en las festas literarias com en las reunions políticas, volém repetesch, que nostra llengua provenzal tinga son lloch al costat de la llengua francesa. Volém que aquí dins de Provenza no sia mirat mes lo parlar provenzal com un parlar bordissench! Volém que no 's diga mes á nostra maynada que olvide la llengua de sas mares.]

«Com s' enten! dintre de las nostras escolas provenzals, des del mar fins al Arp, s' ensenyará l' inglés, l' itallá, l' alemany, lo xinesch y 'l parlar del diable y tot, menys lo provenzal! Donchs no, de cap de las maneras. ¿Qué 's diría d' un home que per ensinestrar un joliu rossinyol volgués ferlo re-filar com las merlas, xotxejar com las garsas, cloquejar com los mussols, y sobre tot li prohibís cantar com sa mare li havia ensenat dintre 'l niu hont niasqué?

«Per aixó, senyors, es precis que resistim al vent del Nört que amenassa ab emportarsen ab nostra llengua nostras tradicions, nostres usos, y un tros de la nostra llibertat! Si no hi parém compte las boyrinas que venen de París taparán nostre sol, deixarán assoladas nostras campinyas, y murcirán nostras flors!

No fassém com los malalts que sempre cridan «no vull morir», però que refusan ab tot de pendre 'ls remeys. Y 'ls remeys, cregueume, no están pas en las hermosas paraulas, nien los bons escrits. Ja hem fet petar prou las xurriacas; empenyém un xich las rodas! Lo que 'ns cal, es la descentralisació. Preferiría que 's fes á fora del felibrige, per no córrer lo risch de comprometre nostra associació. Es precis que 'ls felibres sian independents baix lo punt de vista polítich. Mes, després de tot, aquestas son cosas que pertocan mes als generals de nostre estat, que als cabos ó soldats rasos. Cal que tots los amichs de la Descentralisació, felibres y no felibres, organisan juntas municipals pera estudiar totas las reformas necessarias; cal además que aquestas juntas envien sos delegats á un congrés regional ahont s' establezca un programa que abaus de tot y sobre tot sia un programa provenzal. Dins lo congrés podrá nombrarse una comissió qual tasca fora la de preparar dins de la camarca las eleccions llegendativas del any vinent. Aquesta idea ha sigut emesa per la *Estrella dels Alps*, en son nombre d' Agost passat. Y hem rebut la adhessió de bell nombre de periódichs y de personalitats notables.

«Cal que nombrém diputats provenzals si volém lo triomf de la nostra llengua provenzal. Cal que 'ns uním tots ens mps y que no 'ns pugan des- triar may mes. Cal que hi posém oli, com deya Mestre Franc: oli d' olivas y oli de nous barrejat! Y després, tots á la roda y que pete la tralla!»

Avans d'ahir contragué matrimoni ab la bella senyoreta D.ª Dolors Maciá y Moncerdá, filla de la celebrada escriptora catalanista D.ª Dolors Moncerdá de Maciá nostre estimat amich y colaborador lo reputat arqui- tecte D. Joseph Puig y Cadafalch. La cerimonia s'efectuá en lo camaril de la Iglesia de la Mercé, dant la bendició als nuvis lo doctor Gibert que 'ls hi dirigí immediatament una hermosa plática en nostra llengua, parafranejant la epístola de Sant Pau. Seguidament la escolanía de la propia iglesia cantá una Salve. Forens padrins de boda los senyors Domenech y Montaner, Gas- y Montadas.

Desitjém pera la simpática parella una interminable lluna de mel.

Se troba al llit malalt d' alguna gravetat lo tendre fill de nostre bon amich y company de causa D. Enrich Durán.

Fem vots pera 'l prompte y cumplert restabliment del malalt.

De *L' Aióli*:

«La escola felibrenca de Lerin, renová 'l dia 11 d' Octubre la seva junta del modo que segueix: *Capiscol*, Maurici Rimbault; *Vice-capiscol*, En- rich Girauld; *Secretari*, Mari Bertrand; *Tresorer*, Joseph Berenguer.

La escola, además, decidí reunir-se cada diumenge á dos quarts de nou del vespre, en son domicili social, per fer lectures y per parlar de la causa. També s' acordá que 'ls indivíduos de la escola que publiquen una obra dins l' anyada, s' estalviarán de pagar llur cuota.»

Lo passat dimars al vespre s' estrená en lo teatro Romea la pessa catala- na *¡Qui... compra... maduixas!* original del festiu escriptor don Emili Vilanova. Ab sols saber lo nom del autor ja 's pot suposar lo que será la pessa: un cuadro de costums barceloninas de nostres dias observat ab una fidelitat extraordinaria; una exhibició de tipos en que 'l natural no pot es- tarhi millor acusat, y un devassall d' acudits tots de punta de la millor lley. Aixís no es de extrenyar que desde que s' aixecá 'l teló fins que torná á bai- xar, no sentís en la sala d' espectáculos sino rialladas contínuas.

No cal dir que al fi de la obra autor y actors foren cridats ab insistencia al palco escénich, no presentantshi 'l primer per no trobarse en lo teatro.

Lo passat dijous al vespre 'l soci de la Lliga de Catalunya de Barcelona don Lluís Durán y Ventosa llegí en lo Saló d' actes de dita associació alguns dels més notables fragments del discurs pronunciat per lo distingit catedràtic de la Universitat de Santiago de Galicia, don Alfred Brañas, en la solemne obertura de curs actual, discurs del qual ja 'ns en hem ocupat extensament.

Lo senyor Durán y Ventosa procedí la lectura d' algunes atinadíssimas consideracions sobre 'l regionalisme á Galicia, esmentant las identitats que te ab lo regionalisme catalá.

Seguidament llegí 'ls trossos del discurs del senyor Brañas en que parla de la centralisació necessitat de descentralisar, prenent per base las regions històricas y naturals; lo en que parla de la crisi financiera originada per la mala política dels Estats centralistas y la hermosa y sentida *Conclusión* en que invita al jovent á fugir dels partits polítics y lluytar per lo regionalisme. Finalment llegí las conclusions del senyor Brañas, que son casi las bases aprobadas en la Assamblea Capitanista de Manresa.

Lo Sr. Durán fou molt aplaudit per la numerosa concurrencia que assistí á la vetllada.

Demá dilluns obrirá un nou establiment de confiteria instalat á la Rambla, D. J. Garriga.

Litografia é Imprempta de M. Brossa, Las Valls, 23.—SABADELL.

SECCIÓ DE ANUNCIS

ALS NOSTRES LECTORS

Haventse agotat los números 251, 252, 253, 257, 260 y 261 de LO CATALANISTA, corresponents als mesos de Maig, Juny y Juliol, y necessitantse'n alguns exemplars pera completar varias coleccions que 'ns han sigut solicitadas, preguém á aquells dels nostres lectors que tenintne algún exemplar no desitjin reservar-se'l, nos lo fassin á mans, entenentse que se li pagarà al preu marcat en la primera plana d' aquest setmanari.

La Administració.

LO LLIBRE MESTRE

DICCIONARI PRÁCTICH D'ADMINISTRACIÓ É INDISPENSABLE EN TOTA LAS OFICINAS DELS AJUNTAMENTS Y JUTJATS MUNICIPALS.

Pera sapiguer desempenyar lo càrrech de Secretari d' Ajuntament ó de Jutjat municipal basta adquirir aqueixa obra.

Ab ella no hi ha necessitat d' estudiar pera ditas carreras en cap Acadèmia.

Conté més de 4.000 formularis pera tots los assumptos en que tingan que intervenir dits funcionaris, tan clars y terminants, que b'istará un noy pera interpretarlos.

Las atribucions y obligacions dels Alcaldes, Regidors y Jutges, se troban senyalats en la obra, la que conté al final un index en que s'indican los treballs que tenen que complimentar diariament los funcionaris, senyalantlos hi l' fòlio del *Diccionari* ahont hi trobarán los formularis pera portarlos a cap.

La carrera del Secretariat ofereix un ample camp pera molts joves, qual càrrech pot desempenyarse perfectament, assessorantse per medi de dita obra, en la que ademés de tota la legislació s' hi troban insertats los programas oficials y probables, pera els que vulguin examinarse y adquirir lo títol.

Los que desitjin adquirirlo, poden efectuarlo dirigintse al director d' *El Secretariado*, en Madrid, San Mateo, 12, que 'l servirà franch de port y certificat, sempre que al fer la demanda s'acompanyi l' import de 35 pessetas, en lliuransa ú altre medi de fácil cobro; ó be en totas las principals llibrerías al preu de 40 pessetas.

Dits preus no regirán més que fins lo 15 de Setembre pràxim (ampliant per consecuencia 'l terminat en 31 de Juliol), puig transcorreguda aquesta fetxa, son preu serà 'l de 50 pessetas, en totas las expendidurias.

OBSERVACIONS.—Dita obra consta de dos tomes voluminosos, en fòlio, y va fora y luxosament encuadernada, remetentse en caixas de cartró pera presservarla d' accidents que poden deteriorarla; tot sense augment de preu.

Lo qui desitji que s'estampin sas inicials en lo lloç dels tomes, pot avisarho al fer la demanda.

LITOGRAFIA, IMPREMTA Y GRABATS

DE

M. BROSSA

ESPECIALITAT EN TRABALLS COMERCIALS

ESQUELAS MORTUORIAS

ACCIONS, OBLIGACIONS, CHEQUES, TÍTOLS Y BILLETS

Memorandums, Paper de cartas, Facturas, Circulars, Preus corrents, Catálechs, Tarifas, Prospectes, Marcas de fábrica, Tarjetas de visita, de envío, de participació, de naixement y casament, Calendaris, Diplomas, Programas, Mostruaris, Billets pera concerts y en general toda classe de impresions de qual-sevulga importancia que sian.

PLEGADORS DE CARTRÓ.

GRABATS SOBRE ACER, COURE Y PEDRA